

V Bruseli 14. júla 2023
(OR. en)

11725/23

Medziinštitucionálny spis:
2023/0226(COD)

AGRI 395
AGRILEG 135
ENV 835
CODEC 1348

POZNÁMKA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Nariadenie o rastlinách získaných niektorými novými genomickými technikami a o potravinách a krmivách z nich – <i>prezentácia Komisie</i> – <i>výmena názorov</i>

Delegáciám v prílohe zasielame podkladový dokument predsedníctva na účely výmeny názorov na uvedenú tému na zasadnutí Rady (poľnohospodárstvo a rybárstvo) 25. júla 2023.

**Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o rastlinách získaných niektorými novými
genomickými technikami a o potravinách a krmivách z nich a o zmene nariadenia
(EÚ) 2017/625**

Podkladový dokument predsedníctva

Európska komisia 5. júla 2023 prijala návrh nariadenia o nových genomických technikách (NGT)¹ ako súčasť balíka Potraviný a biodiverzita. Cieľom návrhu je umožniť agropotravinárskemu sektoru EÚ prispievať k plneniu cieľov Európskej zelenej dohody, stratégie „z farmy na stôl“ a stratégie v oblasti biodiverzity, ktorými je inovácia a udržateľnosť, zvýšiť konkurencieschopnosť tohto sektora a súčasne pritom zachovať vysokú úroveň ochrany zdravia a životného prostredia.

Od prijatia súčasného právneho predpisu EÚ o geneticky modifikovaných organizmoch (GMO) v roku 2001 sa dosiahol značný pokrok vo vývoji NGT, ktoré oproti tradičným technikám šľachtenia umožňujú meniť genetické vlastnosti rastlín cielenejšie, presnejšie a rýchlejšie. Okrem toho niektoré techniky nevkladajú „cudziu DNA“, t. j. DNA z druhov, s ktorými sa rastlina nemôže krížiť, a výsledné produkty sa nedajú odlišiť od produktov získaných konvenčnými metódami.

V roku 2018 Európsky súdny dvor rozhodol, že nové techniky mutagenézy, ktoré sa objavili alebo sa vyvinuli prevažne až po prijatí smernice 2001/18/ES², patria do rozsahu pôsobnosti tohto právneho predpisu o GMO a vzťahujú sa na ne povinnosti, ktoré sú v ňom stanovené.

¹ 11592/23 + ADD 1.

² Smernica 2001/18/ES Európskeho parlamentu a Rady z 12. marca 2001 o zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia a o zrušení smernice Rady 90/220/EHS

V roku 2019 Rada v snahe objasniť praktické otázky, ktoré vyplynuli z rozhodnutia Súdneho dvora, prijala rozhodnutie na základe článku 241 ZFEÚ,³ ktorým sa od Komisie požaduje, aby predložila štúdiu o postavení NGT v práve EÚ a na jej základe v prípade potreby aj príslušný návrh.

Túto štúdiu predložila Komisia Rade v roku 2021.⁴ Ministri poľnohospodárstva si 27. mája 2021 vymenili názory na jej závery a vo všeobecnosti sa zhodli na tom, že súčasné právne predpisy o NGT je potrebné modernizovať.⁵

Po rozsiahlych konzultáciách so zainteresovanými stranami a verejnosťou a s podporou vedeckej práce svojho Spoločného výskumného centra a Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín Komisia teraz predložila aj uvedený návrh nariadenia o NGT.

Návrh svojím rozsahom pôsobnosti nezahŕňa všetky NGT, ale iba cielenú mutagenézu a cisgenézu. Okrem toho rastliny získané akoukoľvek NGT, ktorou sa vkladá genetický materiál z nekrížiteľných druhov („cudzí DNA“), sú z rozsahu pôsobnosti návrhu vylúčené a plne podliehajú úprave právnym predpisom o GMO.

³ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/1904 z 8. novembra 2019, ktorým sa od Komisie požaduje, aby vzhľadom na rozsudok Súdneho dvora vo veci C-528/16 predložila štúdiu, pokiaľ ide o postavenie nových genómových techník v práve Únie, a návrh, ak sa to vzhľadom na výsledky štúdie ukáže ako vhodné.

⁴ 8285/21.

⁵ 9022/21.

V návrhu sa upravujú dve rôzne kategórie rastlín získaných pomocou NGT:

- rastliny, ktorých modifikácia by sa mohla vyskytnúť aj prirodzene alebo by sa dali získať konvenčným šľachtením („rastliny 1. NGT kategórie“). Skôr ako sa tieto rastliny zámerne uvoľnia a umiestnia na trh, podliehajú overovaciemu postupu. Na rastliny a produkty 1. NGT kategórie sa nevzťahujú požiadavky právneho predpisu o GMO. Upravujú ich platné sektorové právne predpisy a horizontálne rámce na zabezpečenie ochrany zdravia a životného prostredia. Okrem toho sa ich zoznam v záujme lepšej transparentnosti a slobodnej voľby uvedie vo verejnej databáze. Rastlinný rozmnožovací materiál sa označí ako 1. NGT kategória a toto označenie sa uvedie v spoločných katalógoch rastlinných odrôd,
- rastliny získané pomocou NGT iné ako rastliny 1. NGT kategórie („rastliny 2. NGT kategórie“) so zložitejšími modifikáciami pod podmienkou, že neobsahujú „cudziu DNA“. Na túto kategóriu sa vzťahuje súčasný právny predpis o GMO s miernymi úpravami, pokiaľ ide o metódy detekcie, metodiky hodnotenia rizika a požiadavky na monitorovanie. Zatiaľ čo rastliny 2. NGT kategórie sa musia označiť ako GMO, ich etikety môžu obsahovať informáciu o vlastnosti, ktorú majú vďaka úprave NGT, čím sa zvýši transparentnosť a informovanosť spotrebiteľa. Okrem toho rastliny 2. NGT kategórie s vlastnosťami, vďaka ktorým majú potenciál prispievať k udržateľnosti agropotravinového systému, môžu profitovať z niektorých stimulov. Sú tiež plánované ďalšie stimuly, pokiaľ je oznamovateľom alebo žiadateľom MSP. Nárok na tieto stimuly nemajú rastliny získané pomocou NGT, ktoré majú vlastnosti odolné voči herbicídum. Členské štáty sa na rozdiel od právneho predpisu o GMO nemôžu rozhodnúť, že na svojom území nebudú pestovať rastliny 2. NGT kategórie.

Rastliny a produkty oboch NGT kategórií sú zakázané v ekologickej výrobe.

Predsedníctvo sa domnieva, že by bolo prospešné, keby sa v Rade začala diskusia ešte pred začatím technického preskúmania, ktorá by sa sústredila na kľúčové časti návrhu. Predsedníctvo v tejto súvislosti predkladá na diskusiu tieto otázky:

Otázky na diskusiu:

Ako hodnotíte tento návrh z hľadiska úsilia o zaručenie udržateľného a odolného agropotravinárskeho systému? Ktoré aspekty návrhu považujete za najdôležitejšie?
